

MLADOST – LUDOST: RAZVOJ MLADE PUBLIKE

Autorica: Dina Pokrajac, voditeljica Dokukina KIC, Restart, Hrvatska

- > Razvoj mlade publike
- > Demokracija za početnike —
Poticanje na otvoreni kritički dijalog
- > Bez dociranja
- > Filmska početnica — Ljubav prema
filmu kreće od najranije dobi
- > Dokukino Eter — Sudjelovanje je
ključ
- > Osam ključnih stvari

„Naš program prvenstveno je usmjeren na mladu publiku, a posebno studente, koje se trudimo potaknuti da razvijaju sposobnosti kritičkog razmišljanja i sudjeluju u interaktivnim raspravama. Istovremeno želimo promovirati društveno angažirane i umjetnički snažne dokumentarce. Vjerujemo u budućnost kina i smatramo da ništa ne može nadomjestiti čaroliju filmske projekcije, pažljivo selektiranih programskih sadržaja i kolektivnog iskustva gledanja i promišljanja filmova.”

Dina

DOKUKINO, ZAGREB

<https://dokukino.net>

Razvoj mlade publike

U Hrvatskoj čak 40 % mladih u dobi od 16 do 29 godina ne posjećuje kino redovito. Treba istaknuti kako, prema broju prodanih ulaznica, većina mladih u kina odlaze zato što prate američku filmsku produkciju u vidu holivudskih franšiza i *blockbustera*. U usporedbi s time, europski nezavisni film značajno zaostaje (udio američkih filmova iznosi 82 % publike). Takozvani „digitalni domoroci“ (*digital natives*) odrasli su uz internet i uglavnom komuniciraju putem društvenih mreža i digitalnih tehnologija. Kriza uzrokovana pandemijom COVID-19 dodatno je ojačala apetit mlađih generacija za *online* sadržajem i sve više individualiziranim i otuđenim načinima gledanja filmova putem raznih digitalnih ekrana. Ti su podaci alarmantni i ukazuju na neizvjesnost dugoročnog opstanka nezavisnih kina.

U Dokukinu u Zagrebu organiziramo više programa za djecu, adolescente i mlade osobe, kojima se želimo suprotstaviti tim negativnim trendovima, time što potičemo na sudjelovanje i demokratiziramo postupak selekcije, produkcije i distribucije filma. Čak i ako niste vlasnik kina, ovo vas poglavlje može nadahnuti da počnete raditi s mladom publikom koja vremenom može postati redovita.

Demokracija za početnike — Poticanje na otvoreni kritički dijalog

Demokracija za početnike je ciklus projekcija dokumentarnih filmova popraćenih interaktivnim raspravama s namjerom osvještavanja djece osnovno- i srednjoškolske dobi o izazovima suvremenog društva, definiranja osnovnih pojmova i poticanja na otvoreno kritičko promišljanje. Tim posebnim programom, koji organiziramo u suradnji s **HRVATSKIM DEBATNIM DRUŠTVOM**, želimo stvoriti siguran prostor za raspravu, gdje srednjoškolci mogu pristupiti ozbiljnim i osjetljivim temama, naučiti kako da izraze svoje stavove i mišljenja o filmu i njegovoj tematici te kako da argumentiraju na jasniji način. Filmovi se biraju prema temama koje se tiču aktualnih izazova s kojima se mladi suočavaju, širih društvenih problema općenito, indikacija prava i odgovornosti u društvu, moralnih odnosa i ponašanja prema vršnjacima, kao i odgovornosti prema sebi i širem okolišu.

Među filmovima koje smo nedavno prikazali iz KineDok kataloga su **TOBI U BOJAMA DUGE** (*Colors of Tobi*, 2021), koji se bavi transrodnim identitetom i borbom za prihvaćanje, te

LAKE LEKCIJE (*Easy Lessons*, 2018), koji obrađuje migrantsko iskustvo u priči o Kafiji koja se pokušava prilagoditi kulturi potpuno različitoj od one u kojoj je rođena. Oba filma pristupaju temama iz tinejdžerske perspektive, što ih čini pristupačnijima i razumljivijima. Potičemo djecu i mlade da verbaliziraju svoje nedoumice i neslaganja, postavljaju pitanja i izražavaju svoja mišljenja. Za određene smo filmove imali problema s dobivanjem pristanka od njihovih roditelja i nastavnika zbog osjetljivosti tema (npr. transrodni identitet, tinejdžerska trudnoća, konzumacija alkohola i droga), ali smo ih naposljetku ipak uspjeli uvjeriti u važnost toga. Pritom smo naglasili da ćemo pružiti uravnoteženu perspektivu s pomoću moderiranih rasprava i uvodima stručnjaka. U takvim vam situacijama pomaže ako imate pisanu preporuku određenih javnih institucija (u našem slučaju, Hrvatskog audiovizualnog centra ili Ministarstva znanosti i obrazovanja), jer time potvrđujete da je film pogodan za gledanje i maloljetnicima (dobne granice moraju biti naznačene).

Da biste krenuli s filmskim projekcijama u školama, potrebno je prvo stvoriti vlastitu mrežu nastavnika, profesora i ostalih odgovornih osoba u obrazovanju koji su prema vama prijateljski nastrojeni i spremni poslušati vaše prijedloge filmova. To mogu biti vaši negdašnji nastavnici ili ljudi koje poznajete putem prijatelja i kolega. Oni su krajnji „čuvari” u tom procesu – prvo njih morate osvojiti kako biste doprli do djece i tinejdžera. Oni su ti koji će se zauzeti za vas kad se suočite s pretjerano zaštitnički nastrojenim i zabrinutim roditeljima ili nametljivim ravnateljima. U Hrvatskoj sve ovisi o pojedinoj školi – ponekad vam je potrebna suglasnost ravnatelja ili pedagoga, ali uglavnom je odluka na nastavnicima. Suglasnost roditelja obično nije potrebna, ali može doći do problema ako je tema kontroverzna ili ako kasnije za to čuju od svoje djece. Stoga je dobro biti pripremljen na eventualne kritike ili ih unaprijed obavijestiti. Ključno je imati povjerenje učitelja i nastavnika, a to se može postići samo putem osobnog kontakta. Ugled i povjerenje grade se godinama, a dovoljan je jedan štetna projekcija ili neprikladan film da uništi tu vezu. Zato se pobrinite da se prilikom odabira filmova za mladu publiku svakako konzultirate sa svim uključenim stranama.

Primjerice, kako biste stvorili ugodnu atmosferu, možete formirati savjetodavno vijeće tinejdžera ili se posavjetovati s učiteljima i stručnjacima za medijsku pismenost kako bi vam pomogli isplanirati i promovirati programe za mlade. Preporučljivo je i da razvijete dodatne edukativne materijale kako biste učiteljima i drugim suradnicima olakšali moderiranje rasprave s djecom. Obratite se stručnjacima i izradite digitalne ili tiskane brošure koje sadrže osnovne informacije o filmu, objašnjenja ključnih pojmova, smjernice i moguća pitanja za raspravu, prijedloge dodatnih aktivnosti ili popis preporuka za dodatno čitanje i gledanje. Također možete zamoliti redatelje da snime kratke video uvode za prikazivanje prije filma ili pozvati gostujuće predavače da pripreme informativne prezentacije u PowerPointu. Korisno je stvoriti vlastitu bazu podataka s imenima i kontaktima nastavnika te predmetima koje predaju. Iako je inicijalno

uključivala tek nekoliko imena, naša je baza sada prilično opsežna. S njima redovito komuniciramo te im šaljem naš katalog na početku školskog semestra kako bi mogli isplanirati aktivnosti s učenicima na vrijeme.

Bez dociranja

Prilikom biranja programa za mladu publiku važno je zapamtiti da im ne docirate. Postoje određene vrijednosti koje želimo da nauče, kao i umjetnička vrijednost određenih filmova koju želimo prenijeti, ali važno je da ih uključite u sam proces donošenja odluka – pitajte ih za povratne informacije o onome što gledaju i implementirajte to u svoj budući odabir. Važno je poučiti djecu o ekspresivnim mogućnostima dokumentarnog roda. Mnogi su se s dokumentarnim filmovima susreli isključivo u okviru tematike stvarnih zločina, prirode ili povijesnih tema na televiziji i mrežnim platformama, te ne razmišljaju o njima kao o umjetnosti. Pozovite redatelje i filmske profesionalce ili filmske kritičare koji mogu analizirati strukturu filma i objasniti kako film pristupa određenoj temi ili kako se protagonisti prikazuju u filmu.

DOKUMENTARNI FILM KAO UMJETNIČKA FORMA

Nemojte ih podcjenjivati ili izbjegavati važne teme i kulturne filmove samo zato što ih je izazovno obrađivati. Za sve što vrijedi potreban je trud, a kada podučite djecu kako pristupati kompleksnom sadržaju, pomažete oblikovati njihov budući ukus. Učiti kako gledati film isto je kao što se uči kako čitati knjige; radi se o vještini koju usavršavamo kroz strpljenje, dijalog i razmjenu. Jednom smo prilikom organizirali projekciju **MEDENE ZEMLJE** za srednjoškolce u Dokukinu. Nastavnici su bili uvjereni da će im biti dosadno jer se radi o vrlo sporom, umjetničkom filmu, ali mladi su vrlo pozitivno reagirali. Bilo je sjajno vidjeti ih kako prepoznaju umjetničku stranu filma i komentirati kako misle da se radi o igranom, a ne dokumentarnom filmu. Također smo dobili priliku upustiti se u klasičnu raspravu o odnosu između dokumentarnog i stvarnog te o prividnoj objektivnosti kamere. Kako bismo temu filma približili djeci, u goste smo pozvali pčelara koji ih je podučavao o proizvodnji meda i predstavio umjetnost pčelarstva.

Filmska početnica — Ljubav prema filmu kreće od najranije dobi

Važno je i organizirati praktične aktivnosti, poput radionica za izradu filmskog plakata, videoigre ili kratkog dokumentarnog filma. Naučite djecu kako upotrebljavati softver za video-produkciju i potaknite ih na istraživanje filmskih tema putem slika i zvuka. Na primjer, **FILMSKA POČETNICA** je edukativni program koji smo pokrenuli s namjerom da u praksi primjenjujemo inovativan i originalan pristup filmskom obrazovanju od najranije dobi. Program omogućuje djeci u predškolskoj i osnovnoškolskoj dobi da upoznaju osnovne elemente filmskog i medijskog stvaralaštva i ovladaju njima kroz različite tematske module: fotografija, montaža, pisanje scenarija i filmske priče, glazba u filmu, zvuk i zvučna slika, 3D modeliranje, eksperimentalne tehnike, interaktivna i stop-animacija, cijanotipija i razne druge tehnike.

FILMSKA POČETNICA

<https://filmskapocetnica.restarted.hr/abc-of-film-2-2/>

Dokukino Eter

Godine 2023. pokrenuli smo novi mjesečni filmsko-diskurzivni program, *Dokukino Eter*. U sklopu projekta pomažemo studentima samostalno odabirati filmove, moderirati rasprave s gostima i smišljati te organizirati događanja. Kroz seriju susreta s filmskim umjetnicima pružamo im jedinstven uvid u naš kreativni proces, a istovremeno ih potičemo da se izraze kreativno kroz radionicu i digitalnu kampanju *Gledaj svijet, mijenjaj svijet*, na kojoj snimaju kratke tematske videozapise na svojim pametnim telefonima. Na taj način Dokukino postaje prostor za stvaranje i

otkrivanje novih talenata. Za projekte poput ovih važno je pronaći prave partnere kako biste doprli do ciljane publike.

Projekt nastaje u suradnji s
**KLUBOM STUDENATA FAKULTETA POLITIČKIH ZNANOSTI
SVEUČILIŠTA U ZAGREBU**
i popularnom lokalnom studentskom radio postajom,
RADIO STUDENT. U okviru te inicijative studenti imaju aktivnu i
kreativnu ulogu u procesu filmske selekcije i organizaciji
događaja; uče se brinuti o svim aspektima prikazivanja filma,
od odabira do same promocije.

DOKUKINO ETER

<https://dokukino.net/film/dokukino-eter-govori-da-bih-te-video-uz-razgovor/>

Osam ključnih stvari

- uključite rasprave u svoje projekcije: potaknite mladu publiku na postavljanje pitanja i izražavanje mišljenja
- izgradite osobnu mrežu nastavnika, profesora i drugih odgovornih osoba u obrazovanju
- organizirajte savjetodavno mladih tinejdžera ako biste unaprijedili svoj program za mlade i stvorili ugodnu atmosferu ili se posavjetujte s nastavnicima i stručnjacima za medijsku pismenost oko odabira filmova
- razvijte dodatne edukativne materijale (tiskane ili digitalne brošure, prezentacije, uvodne videozapise)
- ne izbjegavajte važne teme i kulturne filmove samo zato što ih je teško obrađivati
- pozovite redatelje i druge filmske profesionalce, filmske kritičare ili druge zanimljive goste kako biste lakše obradili izazovni sadržaj

- organizirajte praktične aktivnosti, primjerice radionice izrade filmskog plakata, videoigre ili kratkog dokumentarnog filma
- sudjelovanje je ključno: uključite mladu publiku u sve aspekte prikazivanja filma, od odabira do promocije

FOTOGRAFIJE:

BISTRČIĆ, Sanja; CERIĆ KOVAČEVIĆ, Samir; MAGZAN, Anto and Zoe ŠARLIJA

Archive of our screening venue (Dokukino)